

Sygn. akt I UK 466/19

POSTANOWIENIE

Dnia 18 listopada 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Halina Kiriłło

w sprawie z odwołania M. Z.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Z.
o podstawę wymiaru składek,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 18 listopada 2020 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 23 maja 2019 r., sygn. akt III AUa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od ubezpieczonego na rzecz organu rentowego
kwotę 1.200 (tysiąc dwieście) złotych tytułem zwrotu kosztów
zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w K. wyrokiem z dnia 23 maja 2019 r. oddalił apelację odwołującego się M. Z. od wyroku Sądu Rejonowego w G. z dnia 10 stycznia 2018 r., mocą którego oddalono jego odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Z. ustalającej podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia dla odwołującego się, podlegającego ubezpieczeniom jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą, za okres od września 2013 r. do grudnia 2014 r. w kwotach wskazanych w decyzji.

Odwołujący się zaskarżył powyższy wyrok skargą kasacyjną. Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił naruszenie prawa materialnego: art. 2 i art. 4 ustawy z dnia 21

sierpnia 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (jednolity tekst: Dz.U. z 2017 r., poz. 2168 ze zm.) w związku z art. 6 ust. 1 pkt. 5, art. 8 ust. 6 pkt 1 i 4 i art. 13 pkt 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2020 r., poz. 266 ze zm.) oraz w związku z art. 860 § 1 k.c., przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, że przychody i koszty prowadzenia działalności gospodarczej w spółce cywilnej, przypisane także ubezpieczonemu w związku z rozliczeniem podatku dochodowego za okres od kwietnia do grudnia 2011 r., wskazują na osobiste wykonywanie działalności gospodarczej przez ubezpieczonego w spółce cywilnej ze względu na zobowiązanie powstałe na podstawie art. 860 § 1 k.c., a wynikające z przystąpienia do spółki cywilnej i tym samym uznaniu podlegania skarżącego obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym od dnia 26 kwietnia 2011 r. na skutek prowadzonej przez niego działalności gospodarczej w ramach spółki cywilnej, podczas gdy w prawidłowo ustalonym stanie faktycznym ubezpieczony nie wykonywał jakichkolwiek czynności przy prowadzeniu działalności spółki cywilnej oraz nie osiągał żadnego dochodu, a sprawami spółki zajmował się I.Z. oraz biuro rachunkowe, i tym samym ubezpieczony nie wykonując osobiście przedmiotowej działalności gospodarczej, nie był przedsiębiorcą i nie miał podstawy do ubezpieczenia społecznego w okresie od kwietnia do grudnia 2011 r.

Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i orzeczenie co do istoty sprawy, przez uwzględnienie odwołania w całości, oraz o zasądzenie kosztów postępowania w drugiej instancji, jak i kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego „postanowienia” w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu wraz z rozstrzygnięciem o kosztach postępowania kasacyjnego.

Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, skarżący wskazał na potrzebę wykładni przepisów powołanych w podstawie kasacyjnej, wobec braku jednolitego stanowiska judykatury w ocenie okoliczności przesądzających o osobistym prowadzeniu działalności gospodarczej przez współnika spółki cywilnej, w sytuacji dokonywania rozliczeń z Urzędem Skarbowym przychodów i kosztów z działalności spółki oraz dochodów współnika M. Z. przez drugiego współnika i

biuro rachunkowe.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną organ rentowy wniósł o wydanie postanowienia w przedmiocie odmowy przyjęcia skargi do rozpoznania oraz o zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Wypada również dodać, że zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c., określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Należy zatem stwierdzić, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym wcześniej art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie powinno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Skarga kasacyjna nie jest bowiem (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia.

W razie powołania przesłanki przedsądu, jaką jest potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie, przepisy mające być przedmiotem wykładni Sądu Najwyższego powinny należeć do katalogu przepisów, których naruszenie przez

sąd drugiej instancji zarzucono w ramach podstawy skargi (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 września 2002 r., I PKN 682/01, OSNP 2004 nr 12, poz. 211). Rzeczą skarżącego jest zaś wykazanie, że określony przepis prawa, mimo iż budzi poważne wątpliwości, ze sprecyzowaniem, na czym te poważne wątpliwości polegają, nie doczekał się wykładni, bądź niejednolita jego wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów, które to orzecznictwo należy przytoczyć (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002 nr 12, poz. 151; z dnia 28 marca 2007 r., II CSK 84/07, LEX nr 315351; z dnia 15 października 2002 r., II CZ 102/02, LEX nr 57231; z dnia 13 grudnia 2007 r., I PK 233/07, OSNP 2009 nr 2-4, poz. 43 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133). Oczywiście jest, że budzący wątpliwości interpretacyjne przepis musi mieć zastosowanie w sprawie, a jego wykładnia – mieć znaczenie dla jej rozstrzygnięcia. Przedmiotem zainteresowania Sądu Najwyższego jest jednak sam przepis, a nie rozstrzygnięcie konkretnego sporu. Stąd też wspomniane wątpliwości interpretacyjne powinny być na tyle poważne, by ich wyjaśnienie nie sprowadzało się do prostej wykładni przepisów. W tym wyraża się publicznoprawny charakter skargi kasacyjnej. Celem realizowanym w wyniku rozpoznania skargi kasacyjnej jest bowiem ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni przepisów prawa oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój jurysprudencji i prawa pozytywnego, a nie korekta orzeczeń wydawanych przez sądy powszechne (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000 nr 7-8, poz. 147).

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy stwierdzić należy, że skarga kasacyjna w zakresie wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania oraz jego uzasadnienia nie spełnia wymagań stawianych temu nadzwyczajnemu środkowi zaskarżenia. Autor skargi kasacyjnej sugeruje potrzebę wykładni art. 2 i art. 4 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej w związku z art. 6 ust. 1 pkt. 5, art. 8 ust. 6 pkt 1 i 4 i art. 13 pkt 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz w związku z art. 860 § 1 k.c. Konstruując tę przesłankę przedsądu, skarżący formułuje wątpliwości dotyczące interpretacji powołanego ciągu przepisów w oderwaniu od poczynionych w sprawie ustaleń faktycznych, którymi Sąd Najwyższy jest związany w myśl art. 398¹³ § 2 k.p.c.

Rację ma skarżący, że pojęcie osobistego prowadzenia przez wspólnika spółki cywilnej pozarolniczej działalności gospodarczej dotyczy tych wspólników spółki cywilnej, którzy faktycznie wykonują działalność gospodarczą. Tymczasem z ustaleń faktycznych wynika, że odwołujący się w kwietniu 2011 r. przystąpił do spółki cywilnej, która do grudnia 2011 r. prowadziła działalność gospodarczą w formie sklepu z zabawkami. W tym okresie odwołujący się rozliczał przychody oraz poniesione koszty owej działalności. Koszty przez niego ponoszone wskazywały na jego aktywność w spółce cywilnej, nawet w przypadku braku osiągnięcia w tym okresie jakiegokolwiek zysku. Jak słusznie wskazał Sąd Apelacyjny w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, nawet generowanie strat przez osobę prowadzącą działalność gospodarczą, zamiast spodziewanych zysków, z uwagi na koszty działalności przewyższające dochód, nie przekreśla jej zarobkowego charakteru. Subsumcja przepisów prawa materialnego do powyższych ustaleń faktycznych doprowadziła zatem Sądy obu instancji do konkluzji, że brak jest podstaw do przyjęcia, aby odwołujący się w okresie od kwietnia do grudnia 2011 r. miał nie podlegać obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym, jako osoba prowadząca działalność w spółce cywilnej.

Podnoszone przez skarżącego wątpliwości na tle wykładni wskazanych przepisów nie mają oparcia w ustaleniach faktycznych sprawy, zaś dokonana przez Sąd drugiej instancji ocena okoliczności faktycznych i związana z tym wykładnia prawa, mieszczą się w granicach uznania sędziowskiego.

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, a o kosztach postępowania orzekł z mocy 108 § 1 w związku z art. 98 w związku z art. 398²¹ k.p.c.